

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК I Ч. 84. Джерзі-Ситі, Н. Дж., середа, 15-го квітня 1942.

№ 84. Jersey City, N. J., Wednesday, April 15, 1942.

VOL. I.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: Bergen 4-0237. — Тел. У. Н. Соуза: Bergen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

Корегідор не Тільки Держитися, Але Нищить Ворожі Кораблі - В Бенгальському Заліві є Повно Японських Найсильніших Воєнних Кораблів, що є Загрозою Індії - Совети Проти Японської Агітації за Війну на Сибірі

ГАРМАТИ КОРЕГІДОРУ ЗАТОПИЛИ ЯПОНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ

ВАШІНГТОН. — Не зважаючи на безперервне бомбардування японськими літаками, американсько-фліпінська залоза Корегідору далі успішно відбиває ворожі напади та завдає найздікших великих втрат. Згідно з комунікатом департаменту війни американські гармати затопили один японський корабель при берегах Батаану, кілька менших суден в пристані Марівелес та знищили ряд тенків та троків, що оперували на суходолі. В тому самому часі департамент війни подає, що нема відомостей про положення на острові Себу, де перед кількома днями японці висадили 12,000 війська. На острові Мінданао американські стежі виконали кілька удачних рейдів на японські склади муніції та знищили їх. Японці бомбардують не тільки Корегідор, але також менші твердині біля Корегідору як Гюз, Дром і Френк.

АМЕРИКА ВІДКИДАЄ ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРОТЕСТ

ВАШІНГТОН. — Підсекретар стейту Соммер Велес заявив, що уряд Злучених Держав буде далі держати офіційно зв'язки з „вільними французами“, де тільки вони є при владі. В ноті до французького посла в Вашингтоні Велес ствердив, що основні засади американської політики, яка базується на приязному відношенні до французького народу. Він казав, що Французька Рівникова Африка як теж Камерун не є під зверхністю уряду Віші, тому нема найменшої причини, чому Америка не мала вдержувати зв'язків з тими територіями, а тим більше вона не є обов'язана повідомляти про це уряд Петена. Нота кінчиться твердженням, що американський уряд вірить в остаточну перемогу Об'єднаних Держав та що тільки така перемога вможливить повернення прав французькому народові, які зрабував йому німецький наїздник.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИГОТОВЛЯЄ ПРОТИ-ІНФЛЯЦІЙНІ ЗАКони

ВАШІНГТОН. — З урядових кол повідомляють, що президент Рузвельт внесе до конгресу протягом найближчих тижнів ряд законів, які матимуть за ціль спинити інфляцію та вдержати життєві видатки на сучасній ступіні. В програмі президента мають бути такі пропозиції як піднесення податків, тверді ціни на товари, пайкування, обмеження зарплат та заробітків, і т. д. Минувшого тижня секретар скарбу Морґентав заявив, що вищі податки та контролю над цінами можуть відвернути інфляцію.

ПОЛК РІКЕНБАКЕР ПЕРЕДБАЧАЄ ДОВГУ ВІЙНУ

МІТЧЕЛ ФІЛД (Л. Ай.). — Полк. Еді Рікенбакер, відомий американський летун з першої Світової Війни, заявив, що Америка потребуватиме щонайменше 300,000 летунів, щоб досягнути переваги, та що теперішня війна потриває 5 або й 10 літ. Він твердив, що Америка потребуватиме 200,000 фронтівих летунів, а 100,000 інструкторів; що більше, Америка муситиме вислати своїх летунів на всі чотири сторони світа, бо цілий світ тепер у війні.

НОВИЙ КОМАНДАНТ ГАВАЙ

ВАШІНГТОН. — Департамент маринарки повідомляє, що віце-адмірал Клод С. Блох, дотеперішній командант в Гонолуло, відкликаний до Вашингтону, а його місце займає віце-адмірал Дейвід Б. Берґей, який крім командантури над Морською Округою в Гавайях командуватиме також морськими границями острова. Адм. Блох був одним з трьох найвищих командантів в Гавайях, коли японці доконали відомого нападу 7. грудня 1941. р. Та проте, слідчий комітет Робертса ствердив, що Блох не є відповідальний за неприємності Перл Гарбору. Відповідальність за це понесли адм. Кіммель та ген. Шорт.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІДКРИТТЯ ДРУГОГО ФРОНТУ

НЬО ЙОРК. — Заходом протестантського магазину „Протестант“ відбулося в Карнегі Гол 13. квітня ц. р. віче в справі негайного відкриття другого фронту проти Німеччини в Європі. До віча промовляв через телефон з Англії кентерберський декан, д-р Джансон, знаний в Англії як „червоний декан“. Він твердив, що для перемоги треба негайно відкрити другий фронт, щоб допомогти советській армії знівечити пляни німецької весняної офензиви. На вічу промовляли ще англійський консуль Ньо Йорку Голдфрей Гаґард, журналіст ван Пассен, большевицький віце-консуль Дмитро І. Зайкін і пр. Декан Джансон є автором обширної та панегіричної брошури „Советська Сила“, яку видано минулого року.

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ ПІДМОРСЬКОЇ БОРОТЬБИ НА АТЛАНТИКУ

ВАШІНГТОН. — Морські влади повідомляють, що ворожі субмарини затопили аж 6 кораблів Об'єднаних Держав. Є це найвище число затоплених кораблів в одному дні, відколи тоталітарні держави почали посилену підморську боротьбу тому три місяці. Затоплені є: британський пасажирський корабель з Далекого Сходу та британський торговельний корабель, два американські тенкери, один норвезький та один неозначеної національності корабель. 290 осіб врятовано з британського корабля та перевезено до Чарлстон, Савт Каролайна. Кількох членів залози з інших кораблів, затоплених при берегах Бразилії, далі бракує, хоч на загаль більшість їх таки врятувалися рятуковими човнами.

АМЕРИКАНСЬКІ РЕЙДИ НА ЯПОНЦІВ В НОВІЙ ГВІНЕЇ

АМЕРИКАНСЬКА КВАТИРА (Австралія). — Американські та австралійські летуни виконали вдалі рейди на японські аеродроми в Лас, Нова Гвінея, при чому знищено 3 японські бомбовики. Від п'ятиці американці знищили 36 японських літаків на тому фронті. Австралійський міністер війни Френсіс М. Форд перевів інспекцію американських військ в Австралії та заявив, що американські війська держаться добре на дусі, що є доказом, що Америка шире бажає знищити японську агресію на Північному Тихому океані.

ІТАЛІЯ ПЕРЕСТЕРІГАЄ АРГЕНТИНУ

БУЕНОС-АЙРЕС (Аргентина). — Італійський уряд перестерігає Аргентину, що якщо аргентинські кораблі будуть довозити бензину до американських портів, то італійські субмарини будуть торпедувати їх та нищити. Цю ноту вислано з нагоди відпливу двох аргентинських кораблів до нідерландсько-західно-індійських та американських портів. Це вказує також на те, що Італія має свої субмарини на Карибському морі.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАГРОЗИЛИ БРЯНСЬКОВИ

КУРІШИШВ. — Советські війська вбилися клином, довгим на 21 миль, в німецькі позиції і, перейшовши ріку Десну, загрозили містові Брянськові, яке є сильно укріплене німцями. На цілм фронті ведуться між німцями і советськими військами сильні бої. Від 11 березня до 11 квітня німці на советським фронті втратили 1,103 літаків, кажуть советські звідомлення. Зате Совети втратили лише 314. В останнім тижні німці втратили 320 літаків, а Совети 67. Знищено теж відповідне число іншої зброї, як теж самих воєків. Німецькі звідомлення також стверджують тяжкі бої на советським фронті, зокрема на Криму.

ЯПОНЦІ ВБИВАЮТЬСЯ КЛИНОМ МІЖ БРИТАЙЦІВ І КИТАЙЦІВ

ЛОСДОН. — Японські війська, які постійно пробиваються здовж ріки Іраваді, своєю тактикою хочуть відділити китайські частини від британських. В Англії говорять, що положення в Бурмі поважне, але водночас військові знавці стверджують, що фактично війна в Бурмі це ніщо інше, тільки завзята боротьба задніх сторожей, щоб тим звільнити наступ японців та дати час Індії підготувитись до оборони.

МАСОВІ НАЛІТИ НА НІМЕЦЬКУ ТЕРИТОРІЮ І НА ІТАЛІЮ

ЛОНДОН. — Бритійська повітряна сила виконала масові налети на Рурщину і на італійське місто Турин, в якому містяться італійські воєнні фабрики. В налеті мусили брати участь сотки літаків, бо британське звідомлення подало, що в пропоруції до числа літаків, було втрачено лише десять літаків. Шкоди для німців і Італійців, як подають британські кола, були дуже великі. Бритійські літаки над німецькою територією скидали також летючки, в яких на одній стороні були намальовані німецькі хрестові медалі, зсипані на купу, а на другій дерев'яні хрести, символізуючі могили.

ЗАСЛУЖЕНИЙ СПОЧІНОК. — Зовсім вичерпані оборонці Батаану часто попадали з умищення в глибокий сон. Як видно з світлина цього воєка, він заснув, держачи коло себе досить зброї для боротьби.

ЯПОНСЬКА ФЛОТА ЗАГРОЖУЄ ІНДІЇ

ЛОНДОН. — Премієр Чорчил заявив в британським парламенті, що Японія згуртувала в Бенгальському заліві свою величезну морську армаду і нею загрожує Індії. Вона там має щонайменше три панцерники найтяжчої ваги, як теж відповідне число кружляків і контрторпедовців. А до того має п'ять літаконосців. Якраз тими літаконосцями вона найбільше коїть шкоди прибережним індійським портам, як теж британським кораблям. З літаконосців японці висилають свої бомбовики для нищильної роботи. Так здається, говорив Чорчил, що ті тяжкі панцерники, кружляки і контрторпедовці зібрані для охорони літаконосців перед британськими кораблями, а не для безпосередньої битви з британськими кораблями. Але Британія, говорив далі Чорчил, має в тих околицях теж величезну морську армаду, якої боява здібність не надірвана ще тим, що японці недавно затопили два великі британські кружляки. Тою британською армією керує один з найздібніших британських адміралів, Сомервіль. Треба кожної хвилини сподіватись, що та британська армада зустріне з японською і тоді вивається тяжка битва.

МОСКВА ПЕРЕСТЕРІГАЄ ЯПОНІЮ

КУРІШИШВ. — Офіційний орган комуністичної партії „Правда“, помістив редакційну статтю, в якій гострими словами перестерігає ту японську „фашистську кліку“, яка говорить про конфлікт між Японією і Советами. „Правда“ загрожує, що колиб Японія зламала мировий договір з Советами, то на тім вона найгірше сама вийде, бо Совети на Далекому Сході мають сильну повітряну флоту, як теж чимало субмарин і інших боєвих суден. Колиб Японія збереже мировий договір, то на тім оба народи вийдуть добре.

ТАТЕКАВА ПРО МИР З СОВЕТАМИ

ТОКІО. — (Через радіо). — Японський уступивший амбасадор до Москви, Татекава, що саме повернув до Токіо, заявив, що нема що сподіватись, що між Німеччиною і Советами вже в короткім часі прийде до замирення. Він висловив надію, що мир з Советами вдасться вдержати.

КРИПС ПРО СВОЮ НЕВДАЛУ МІСЮ

ЛОНДОН. — Сер Стафорд Крипс, який тепер перебуває в Карачі, Індія, й повертає до дому, заявив, що невдачу своєї місії він приписує в першу чергу сам собі. Далі він говорив, що всеіндуський конгрес хотів або всего, або нічого. А що всего Британія не могла йому дати, тому він не дістав нічого. Це Маґатма Ганді настоював, щоб домогатись від Англії цілковитої самостійності, включаючи віддачу всіх збройних сил в руки Індії. Крипс також говорив, що згаданий конгрес хотів, щоб Америка посередничала між Британією і Індією. Однак провідник гіндусів Негру заперечив це і сказав, що це неправда. Крипс висловив надію, що між Британією і Індією таки остаточно вдасться досягнути стаде порозуміння.

НОВИЙ ВОЖД „КОМАНДОС“

ЛОНДОН. — Англії чимраз більше розбудовують свої вдаряючі відділи, звані „командос“. Ці відділи це найкращі частини в цілій британській армії. Вони складаються з найвідважніших воєків, які теж мають найкраще озброєння. Ними Англія раз-ураз нападає на побережжя, заняті німцями і завдає німцям шкоду, як теж змушує їх здовж довгого побережжя від Норвегії до Іспанії вдержувати сильні прибережні залози. Число тих ударних відділів чимраз більше зростає. Вони мають свою повітряну флоту, свої боєві кораблі і свої піхотні відділи. Тепер назначено для тих відділів нового команданта, кузина короля, лорда Мавбетена. Він виконав недавно вдалий напад на вдержаний німцями французький порт Сен Назер і на кілька інших норвежських портів. Військові знавці говорять, що „командос“, це завязок тої армії, яка в слушній час зробить інвазію на Європу.

НОВЕ УЛЬТИМАТУМ ФРАНЦІЇ

БЕРН. — Німці знов подали французькому уряду в Віші ультиматум, щоб той уряд співпрацював з німцями, інакше зле з ним буде. Ультиматум містить в собі три точки: організацію пів мільона французьких механіків для воєнного промислу, працюючого для німців; зміну осіб в міністеріальнім кабінеті, до якого, на думку німців, повинні вступати люди, що є виразні прихильники німців; ґрунтовна зміна в французькій заграничній політиці, зокрема зміна в прихильнім відношенні до Америки. Замітне це, що всі попередні домагання німці закінчували виразними потрозами. Тепер вони нічого не сказали, що буде, коли Франція відмовить. Не знати, чи це треба уважати гіршим знаком, чи ліпшим?

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Лекція Данії

Вісті з Данії дають прекрасну ілюстрацію, чого може сподіватися від німецьких нацистів чужий народ, навіть хочби він добровільно піддався німецькій перемозі й пішов з ним на найдалі йдучи уступства.

Що власне данці є таким народом, не підлягає найменшому сумніву. Вони просто не ставили німецьким нацистам найменшого опору, що зрештою не є нічим дивним, коли взяти під увагу традиційні мирні настрої данців, їх розмірне невелике число та безборонність краю супроти Німеччини. Зрештою вони були заспокоєні німецьким наїздом і зражені своїми провідниками.

Та якби це не виглядало з данського боку, з німецького боку все було так, як німцям бажалося. Вони могли похвалитися, що данці поведилися так, як цього німці бажали. Данці були таким народом, який на основі вчорашніх обіцянок нацистичного уряду міг за свою поведінку ждати всяких полеш і кращого трактування, як народи, що зводять з ними боротьбу, як серби чи поляки.

Щож показують факти? Як представляється Данія під німецькою окупацією під економічним оглядом, найкраще це змалював недавно відомий економіст Берге Грунбавм. Він виказав публічно, що німці вибили 35 процентів живого інвентаря Данії й вислали майже все до Німеччини. З Данії забрано просто всі коні й вислали їх на східний фронт. У цей спосіб Німеччина зруйнувала данську господарку, бо підірвала дальший її розвій. Заробили щоправда „паскарі“, — декотрі з них стали мільонерами, — але це не можна вважати збагаченням данців як народу.

Доля цього економіста, що важився малювати публічно наслідки нацистичної господарки на економічний стан Данії, є знову ілюстрацією політичного стану, в якому найшовся тепер данський народ. Берге Грунбавм за свій відчит опинився в концентраційному таборі на острові Норт Сйоланд під Копенгагою, між 620 інтелігентами, котрих туди запроторив нібито данський уряд, а котрих там стереже нацистичне Гестапо. Отже й там данська влада лише поверховна маска; на ділі весь край знаходиться під нацистичним чоботом.

Не дивлячись на те, що данці нацистичному наїздові опору не ставили, з їх давних свобод, економічних і політичних, не лишилося й сліду. Тепер навіть ті, що свідомо віддали народ від опору окупантам, що казали народові сподіватися прихильності сильних, нині болочим досвідом навчені про вартість нацистичних обіцянок. Цілий народ, одурений, ограблений, визискуваний, позбавлений навіть найпростіших прав протесту, керований на те, аби німецький вояк мав повний шлунок і міг добре воювати за той новий лад, у якому данцеві призначена роля визискуваного раба.

Ярослав Гашек.

У КОГО ЯКИЙ РОЗМІР ШИЙ?

I.

У грудні 1866 року міністер Байст на приказ Франца-Йосифа опрацював у Будапешті проект реконструкції кабінету державної тайної поліції. В своїй роботі він кермувався приміром і зразком організації інквізиційної інституції в Іспанії. І взагалі він студіював історію інквізицій, починаючи від Моріа, Жана Мартіна, а кінчаючи Томою Торквіадою. Всі ті поважні імена закінчували агенти праської тайної поліції — Слива та Клабічек.

Так, слідкуючи історію розвитку інквізиції, ми найшлися в столітті, коли все рішалося мечем, шибеницею та поліцією. Агент Слива був чорний, Клабічек — біло-жовтий. Вони все ходили оба та разом творили наче якийсь чорно-жовтий прапор.*)

Клабічек, крім усього іншого, мав ще руді вуси та до чорно-жовтої баври додавав ще червону і так разом із комісаром Сливою національний німецький прапор. По науковому це називається мімікрі, себто припорушення даного створіння до оточуючих барв.

З початком війни тих двох новітніх інквізиторів виявилася великою діяльністю. Часом їм вдавалося за один день привести з тридцять ревізій у домах Праги та їздити автоматом кількох кілометрів. Вони привезли Кльофаха в Прагу, відвезли Крамаржа з Праги до Відня та відфотографували разом із трупом ув'язненого Кратохвіля.

Вони доповіли один одному. Коли агент Слива ревідував калісони підозрілого чоловіка, агент Клабічек забавлявся з його жінкою. При цьому вони оба були такі ду-

Подбати і Про Свій „Кредит“

Бажати дістати признання (по американськи „кредит“) за свою громадську чи яку іншу ідейну працю — є річ природна і людська, хоч, як знаємо задля цього „кредиту“ маємо нераз багато клопоту в народній праці й в організаціях, бо домагаються його часто такі, що він їм не належить. Буває клопіт і тому, що хтось самовільно забирає собі „кредит“ за чужу працю і ще тим величається по газетах, чи деінде. І таке є з поодинокими людьми, як і є теж і з організаціями. Та буває часом такий „кредит“, за яким таки треба побиватися ради добра загальної справи. Ось таке, а не інше, признання маємо на думці, коли порушуємо справу української праці для Американського Червоного Хреста.

Перед нами цілий ряд листків, що їх випускає тижнево Американський Червоний Хрест зі своєї головної квартири в Вашингтоні як бюлетени. Бачимо там постійні згадки про хорватів, чехів, сербів, еспанців, арабів, поляків і т. д., як теж і про різні допоміжні організації, що допомагають А. Ч. Хрестові. Бачимо там звіти про жертви, як теж про працю при шитті, чи яку іншу. І то звіти з різних місцевостей, з Дітройту, Ньюарку, Бостону і т. д. Є отже згадка про різні національні групи у різних містах, а не можна ні як подибати згадки про працю американських українців, згл. українців. Очевидно, що якби не згадувано за інші групи, то ми цієї справи не порушувалиб. А так виглядає, що коли не згадують про українські групи, то видно, що

їх нема, а як є, то нічого не роблять. Не припускаємо такого, щоб хтось у головної квартирі А. Ч. Хреста ставив неприхильно до жертв і праці американсько-українського громадянства. А коли так, то значить, що треба шукати причини деінде, бо нема найменшого сумніву, що є українські відділи А. Ч. Хреста, що збирали гарні жертви і дали поважний вклад праці. Про це знаємо хочби з того, що подається в нашій газеті, чи з того, що пишуть американські газети по місцях.

Нам здається, що дуже можливо, що Філіп А. Ч. Хрест („Чентерс“) тому не подають до Вашингтону звітів про діяльність українських відділів, що цього не припилюють самі відділи. І тому їхня праця є обнята загальною працею Філіп. В тому не булоб нічого злого, бо добре діло всеодно зроблене, але коли розголушується з Вашингтону праця різних національних груп, то не можна допускати, щоб у тому не було згадок теж і українських груп. Коли іде про ідейну і високо-гуманітарну працю, то в ній мусить фігурувати теж і українське ім'я, щоб видно було наглядно, що й ми є при тому. Тому добре буде, щоб наші відділи А. Ч. Хреста, чи організації, що складають поважні жертви на А. Ч. Хрест, таки пригадували Філіпам, щоб вони подавали про це згадки до головної квартири в Вашингтоні з тим, щоб звідтам розголошувало теж і українську працю, нарівні з працею інших, якщо та праця така, що за неї належить „кредит“.

На Першій Місці -- Американські Інтереси

Большевицькі газети в Америці, серед них „УЩВісти“, які ще недавно верещали, що війна в Європі, це не є бізнес Америки, нині хотілиб, щоб Америка і Британія думали тільки про безпеку Советів і тільки це одно ставили на першому місці. З певною дозою логіки вони говорять: „Хіба всі ваші генерали і стратеги не стверджують, що советський фронт є найважливіший і на ній рішиться доля цієї війни? А коли так, то хіба не треба на советський фронт кидати всі сили, щоб той фронт рятувати?“ Після тих запитів вони роблять дальші

висновки і прозивають „нацистичним агентом“ кожного, що зробить хочби найменшу критичну заувагу, звернувши на адресу советського режиму. Навіть комуністичні експерименти мають бути в очах тих большевицьких агентів не догворками, поза всякою критикою. Хто поступає інакше — той у них „співпрацює“ з ворогами Америки. А що й ми сміємо врядити висловити деяку заувагу в сторону советського режиму, то й нас зараз зачисляють до тих „ворогів“. Якжеж та справа маєтись? Большевицькі агенти в Аме-

риці мусять раз на все ясно зрозуміти, що Америка в нинішній час заінтересована в збірній силі народів, що живуть в Советській імперії, а не в режимі, який нині над цими народами панує. Америці і Британії потрібно тої збірної сили не на те, щоб та сила розгорталася по лінії комуністично-московського імперіалізму, тільки на те, щоб здержала німецький імперіалізм, який зо свого боку загрожують цілому культурному світові. Ось це є головною і однією причиною, що нині Америка є в одній торбрі з Советами, а не симпатія до советського режиму.

Вслід за тим усе, що скріплює збірну силу народів, живучих на сході Європи, є корисне для Америки і для Британії. Бо та збірна сила тим краще зможе ставити опір німецькому імперіалізму. Тому цілковито корисним і бажаним для Америки може бути й те, що критикує большевицький режим, але проте помагає скріпленню тої сили, що бореться з німцями. В тій самій цілі навіть президент Рузвельт натискав на советський режим, щоб він злагіднив своє відношення до релігії, хоч така зміна не була дуже по нутру советським безбожникам. Але це було корисним для вищої справи: воно з одного боку злагіднювало погану опінію про Совети в очах американського народу, а з другого давало кращу надію для советських народів, що по війні і по вигрі вони теж заживуть дещо кращим життям та більшою свободою.

З тих саме мотивів і ми, врядити, критикуємо советський режим: не на те, щоб тим ослабити збірну силу народів, живучих під советською владою, а щоб навіть їх новою надією, що їх доля поправиться, як виграє той табор, в яким знаходиться Америка, не по душі — трудно. Ми маємо на увазі інтерес Америки, а не інтерес большевизму.

На нашу думку завданням українсько-американсько-

преси, якої голос в який небудь спосіб може отримати шляхами продретись і до чисельного українського народу в Європі, є підтримувати надію, що по війні з боку переможної Америки і Британії прийде і для нього полешка. В той спосіб ми видаємо українській чисельній масі з німецьких впливів; бо як відомо, німці нині голосять на Україні, що лише вони, одні, вони, можуть бодей в обмежених границях задовольнити національні аспірації українців; Америка і Британія, це союзники Советів і вони їх всецільно будуть підтримувати. Так говорять німці. А нашим обов'язком супроти Америки є ті німецькі впливи серед українських мас та серед української інтелігентної верстви паралізувати. А ми не зможемо цього виконати, коли в базарний спосіб захвалюватимемо все, що роблять большевики на українських землях. Також не спаралізуємо ми тих німецьких впливів, відбираючи українським масам надію, що по війні було краще. Навпаки, відбираючи їм надію на зміну, ми ішли на руку німецькій пропаганді, що голосить, що український народ може свої аспірації, бодей в певних границях, реалізувати лише при німецькій підмозі. Це була вода на німецький млин. А до цього, як американським громадянам, нам не вільно допустити.

Розуміємо вповні логіку большевицьких агентів, бо для них тільки добро Москви є найвищим законом. Іх наше поступовання не задовольняє. Але це тому, що вони на першій місці ставлять добро Москви і большевизм, а не добро Америки і демократію. Для них вже краще булоб на ціле горло верещати про лямі для Советів і ні словечком не згадувати про якінебудь зміни в большевицькому режимі, чи про якінебудь реформи, як війна закінчиться. Що через таке ставлення справи ми Америці не помагаємо, для них менше важне. Та для нас, як вже сказано на початку, на першій місці стоїть інтерес Америки; а потім теж і інтерес мільйонів наших братів. Долю тих братів ми хочемо зв'язати з долею нашої прибраної батьківщини. Ми хочемо, щоб всі вони, де вони не були, стояли по наших боці, та щоб боролись у тій надії, що за що боротьбу їм опісля припаде частинка тих свобод, які гарантує Атлантийський Чартер.

Нітрогліцерину, вибуховий матеріал, винайдено в 1864. р.

На Алевтієвських островах є майже безнастанні мряки.

ГУМА

Американська цивілізація має основою широку транспортну. При тім живається багато возів з гумовими опонами для колес. Війна за своєю боду вимагає багато гумових опон для боевих авт, військово-вантажних авт та військово-літаків. Гума також вживається для могутних тенків і для покриття газолінових тенків на боевих літаках, щоб їх не могли пробити кулі.

Ось чому Злучені Держави потребують тепер більше гуми, ніж будьколи перед тим. До війни, більше як 90 відсотків потрібної Злученим Державам гуми привозилось з Далекого Сходу. Більшість гуми приходило з Малаї та з Голандської Східної Індії. Кожний знає, що сталося з тими країнами. Вони є захоплені ворогом — японцями.

Тому нікому не дозволяється купувати нові гумові опони для звичайних поїздок мирного часу. Дуже уважно розпреділюється гума навіть для напругнення старих опон. Спінено продукцію деяких гумових виробів та вкорочено виробництво багатьох інших.

Уряд Злучених Держав знає, що японці можуть пробувати вслід за Німеччиною та Італією переводити божесвілий плян завоювання. Тому було пороблено запаси нової гуми ще до подій в Перл Гарбор. Але ті запаси не багато перевищують загальну потребу в гумі за мирного часу на 12 місяців — коло 600,000 тон.

Тепер вважається на те, аби ті запаси вистарчили можливо якнайдовше, та щоб зживати їх на речі, конечно потрібні для перемоги у війні. Виробляється також скільки можливо штучної гуми, так званої синтетичної, що робиться з нафти. Будуються нові фабрики для продукції синтетичної гуми. А за рік ця гума буде п'ятьма.

Злучені Держави допомагають теж країнам Латинської Америки збільшити їх виріб природної гуми. Колись більшість такої гуми добувалась з гумових дерев в Бразилії. Тепер Злучені Держави посилають науковців та фахових людей до Південної Америки, щоб допомогти відновленню гумової індустрії Західної Півкулі. Гумові дерева найкраще ростуть в смугі, що тягнеться на 15 та 16 ступнях ширини по обидві сторони від екватора.

Правдоподібно, наше найбільше джерело гуми тепер складається зі старої гуми — старих опон, гумових чобіт, рукавиць та тисячі інших гумових речей, вже непридатних до вжитку. Стара гума на фабриках змішується з певним відсотком нової гуми й переробляється. Цю перероблену гуму, в більшості, можна вживати для тих самих цілей що й нову. Тепер її виробляється більше як 300,000 тон на рік, якщо дається до фабрики досить старої гуми. Кожний з нас може помагти, збираючи стару гуму та продаючи її найбільшому торговцеві старими речами.

Стара гума може складати одну третину гуми, потрібної для воєнних цілей. Приміром, для одного військового плаща від дощу треба три чверти фунта старої гуми.

(Докладніше на сторінці 3-й)

НА РІЖНІ ТЕМИ

У ДЕМОКРАТИЧНІЙ КРАЇНІ

З Лондону телеграфують донесення про великі збори, скликані Краєвою Радою Громадянських Вольностей для попертя свободи преси.

Показується з донесення, що на вічу критиковано британський уряд за такі речі, як: покликування редакторів опозиційних часописів до війська, загрожування урядом опозиційній газеті завішенням, заборона комуністичного часопису.

Факт, що британський уряд медивлячися на війну, дозволив відбутися таким зборам, а в тім вислати про них вістку телеграфом в американські газети, як не може краще ілюструє наставлення демократичної країни до свобод громадян. Хто такої ілюстрації не розуміє, най собі представити, що сказав би якийсь авторитарний уряд, опертий на вождівську засаду, якби хтось з громадян пробував організувати віче для критики уряду.

ЧОМУ КРИТИКУЮТЬ

На згаданому лондонському вічу виступив один бесідник з критикою британського уряду за те, що уряд загрозив часописові „Дейлі Мирор“ за критикування уряду за завішення комуністичного щоденника „Дейлі Воркер“.

Не пересуджуючи самої справи свободи преси, варто би одначе спитатися: чому „Дейлі Мирор“ критикує уряд за здушення „Дейлі Воркера“? Чи тому, що „Дейлі Мирор“ є справді за свободу преси, навіть хочби для комуністів? Чи може „Дейлі Мирор“ просто тому виступає проти здушення „Дейлі Воркера“, бо це робить уряд, котрий „Дейлі Мирор“ поборює?

ТЕЖ ІЛЮСТРУЮТЬ

В певному зв'язку зо засадою свободи преси стоїть так звана академічна свобода, або свобода науки. (Під свободою науки розуміється свобода вчених людей висказувати в своїх науках такі погляди, які вони вважають за правдиві).

У демократичних краях цю свободу науки признається вченим навіть в час війни. Як розуміють свободу науки тоталітарні держави, добру ілюстрацію дає нам квіслінський „уряд“ у Норвегії, видаючи в руки німецьких окупантів професорів норвезьких університетів, що не погоджуються з Квіслінгом.

ТЕЖ ВІЯСНЕННЯ

Сімдесять-літнього професора Сейпа держали ці „суперпатріоти“ з табору Квіслінга цілий місяць у темниці, на хлібі й воді, за те, що він не погоджувався з „новим порядком“ Гітлера в Європі. Не зламавши його темницею й голодом, депортували його потім з Норвегії в Німеччину, де очевидно Гітлерові поспіаки розправляються з ним так, що вже ніхто не буде міг сказати, що Сейп був проти Гітлера.

Це мимоходом дорогою контрасту вияснює становище тих учених, котрих подібна доля не стрічає, котрі не дивлячися на німецьку окупацію, тішаться свободою, котрі задержали свої позиції, пенсії й помести.

Цікаво, чи почувають вони, що вони справді мають свободу?

СВОБОДА ЧУЖИНЕЦЬКОЇ ПРЕСИ

Як доносить з Вашингтону „Асошіейтд Прес“, федеральний уряд студіює питання контролю так званої чужомов-

ної преси в Злучених Державках.

Є саме в Америці тепер коло 1,600 часописів, видаваних ріжними не-англійськими мовами. Найбільша група це часописи німецької мови; є їх коло 220. За нею йде жидіська преса: 213 часописів. Потім еспанська преса: 159 часописів. Італійська: 150 часописів. Польська: 91 часописів.

Звісно, що головний клопіт уряду з газетами в теперішній війсьній час в питанні: як відноситися ці часописи до воєнного зусилля? Чи вони помагають в війні Об'єднаним Державам? Чи Державам Оси?

ПО ДЕМОКРАТИЧНОМУ?

Говориться в донесенні „Асошіейтд Пресу“, що справою занялися урядники департаменту війни й урядники справедливости. І виходило би з цього, що між тими департаментами є певні розходження.

Наприклад, департамент війни, мовляв, своєю за те, щоб звисити всі газети, що виходять німецькою, італійською або японською мовою.

Це очевидно справу дуже упростило би: просто усунуло би журбу уряду про те, як ті газети пишуть. Одначе заходить при тому питання: чи це було би по демократичному? Власне демократія не признає такого „простого“ вирішення справи через закриття рота всякому чоловікові, щоби боже-борони він не сказав чогось невідповідного або незаконного.

ДРУГА СТОРОНА МЕДАЛІ

Департамент справедливости видимо заступає погляд, відмінний від погляду військових кругів. Він бачить, що чужомовна преса може сповняти для американського уряду дуже важні завдання. Вона джерело зв'язки між урядом й читачами тих газет. Навіть коли така газета видається якоюсь не-англійською мовою, котрою ворожої держави, то й в такому випадку вона може послужити американському уряду в його зносинах з цими ворожими чужинцями. Вона може повчати їх про такі справи, як реєстрація чужинців, ідентифікація ворожих чужинців, здача контрабанди.

Отже навіть таку газету не було би порадою закрити. Чи не було би краще дозволити їй далі виходити, але дивитися за те, щоб вона урядові не шкодила, а помагала?

ЧИ ВСІ?

Каже „Асошіейтд Прес“, що військові урядники є за заборону всіх італійських, німецьких й японських часописів.

За те урядники департаменту справедливости є за примінення якогось загального правила до всіх чужомовних часописів, але вони є проти загальної заборони часописів, писаних „ворожими“ мовами.

Який мотив подають урядники справедливости для свого наставлення, не важко догадатися. Наставлення військових ставити усі газети в одну класу: ніби всі газети „писані „ворожими“ мовами, є ворожі для Америки або Об'єднаних Держав. Як звисно, є газети, писані італійською й німецькою мовою, що є проти Німеччини й Італії, а за Об'єднані Держави, як зрештою є газети, писані „неворожими“ мовами, що симпатизують з Німеччиною, Італією й Японією. Є навіть такі газети між тими, що писані англійською мовою.

Отже не є зовсім розумно йти за мовою. Не мова вирішує, як газета ставиться до війни, а її редактори, чи видавці.

ХОВАЮТЬСЯ ПЕРЕД ШРАПНЕЛЯМИ.—Драматична світлина показує американських офіцерів, як вони ховаються в славних „листяних норах“ під час обстрілу Батаану. На світлинці: капітан Лител, сержант Грейгем, поручник Фрутінгер і капітан Картер.

Домашній Фронт

За пару тижнів Америка фактично заставить свою індустрію до одного завдання — воєнного. Більшість американських фабрик будуть заняті продукцією зброяння війни, так само більшість робітників. Майже весь метал, здобутий в шахтах, чи зібраний як старі кавалки в містах, містечках та на фермах, буде вжито для вироблення того зброяння.

Всі зміни продукції мирного часу на воєнну робляться наказами Ради Воєної Продукції. Тими наказами буде покладено кінець виробництву приладів та предметів зручності, якими славилася Америка. Це значить, що рівень життя американців буде нижчим, доки не переможемо ворогів демократії.

Але не тяжко тимчасово погодитися на нижчі умови життя, коли ми знаємо чому це потрібно. Тепер якраз добрий час думати про те, чому ми повинні прийняти нижчий рівень життя.

Перед нами кілька сумних річниць. 9 квітня є друга річниця захоплення Норвегії нацистами. За пару місяців — річниця упадку Низинних Країн та Франції, річниця Донкерку.

Всі ці річниці нагадують, що не досить мати відвагу в боротьбі з „віссю“. Щоб подолати нацистів треба довіритися з ними машинами. Найвідважніший воєк з рушницею не встоїть проти тенка.

Тепер ми починаємо здобувати ті тенки й інші речі, що потребуємо — зброю, літаки, кораблі — у великій кількості. За березень ми видали поверх три біліони доларів на наше воєне зусилля, з них понад два з половиною біліонів на амуніцію та воєне будівництво.

Це значить, що Америка тепер виробляє зброяння для своїх збройних сил та для союзників вартості приблизно на рівні 30 біліонів доларів річно. Ми повинні робити навіть більше й ми вже починаємо виробляти в три рази більше ніж за останній рік. Нехай Гітлер, Гірінго й Муссоліні подумают над тим.

Найважливішою проблемою, що стоїть перед нами сьогодні й кожного дня, є проблема продукції. Але саме тепер ми маємо перед собою ще три інші важні справи. Це є брак деяких матеріалів, транспортів й інфляція.

Транспортация з кожним днем стає більш утрудненою. Це є дуже важною причиною, чому ви „довинні порозуміватися з приятелями, або сусідами й разом одним автомобовим опон вистарчить надовше. З бігом часу залізнична транспортация також ускладнюється. Залізницею перевозяться постійно зростаюча

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВАЛІНГФОРД, КОНН.

Підслухане в іншій стейті.

„Де ви будете цієї неділі?“, питає сусід сусіда, „бо я їду з родиною знову до Гартфорда. Конн. на Шевченкове Свято як це було минулого року“. Дальша розмова пішла про те, що молодь у стейті губиться, бо нема кому подбати, щоб її гуртувати.

„Та я поїхав би також, якби так знав, що зійдусь там з кимось з Ровд Айленд“, відповідає сусід.

„Та певно, що стрінете, бож з того стейту їде до Гартфорда багато молоді, а здається, що навіть представник тої Молодечої Організації є родом з Ровд Айленд“, відповідає другий, пригадуючи, що й тикети дешеві, бо тільки по 55 і 85 центів, а дохід призначений на стипендії для наших студентів.

„Так уже поїду до Гартфорда на 19 квітня“, відповідає сусід, „бо як не їхати, коли співатиме один з найкращих наших Молодечих Хорів, та коли говоримиме про Шевченка визначний американський професор з Нью Йорку“.

А. Маланчук.

ПАСЕИК, Н. ДЖ.

Відділ 42. У. Н. Союзу в допомозі краєви.

Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 42. У. Н. Союзу, ще в місяці вересні минулого року закупило Бонд Оборони за суму \$100. Два місяці опісля, в грудні, на річних зборах члени взяли під розвагу потребу дальшої допомоги нашій прибраній Батьківщині й ухвалили, щоб це закупити Бондів Оборони за суму \$500.

Уряд взявся до виконання ухвали і в місяці січні купив Бонд Оборони за \$100, в лютому за \$100 і в березні за \$100. Так буде далі купувати аж до суми \$500. Не купуємо ступнево тому, що в касі нема грошей, а тому, щоб ненарушувати ощадностей грошей в банку, бо тримати гроші як ошадності, це теж поміч нашій країні.

На Американський Червоний Хрест наш відділ ще минулого року в листопаді дав \$5, а на річних зборах додав \$10. На місячних зборах в лютому члени від себе жертвували суму \$12. Збірка буде продовжуватися далі.

Також наш відділ закупив два примірники „Історії України“ Грушевського і дві книжки „Богдан — гетьман України“. З них призначено по одному примірникові до місцевої бібліотеки Форсмана, а по одному лишається для нашого товариства. В нашій місцевості є ще більше бібліотек і було б добре, щоб й інші відділи (а є в нас їх більше!) постаралися до тих бібліотек ось так важні видання про Україну й український нарід.

Тетро Головачук, секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДБАЙМО, ЩОБИ БУЛО ЗАПИСАНО І УКРАЇНСЬКЕ ІМ'Я

Працюю в одній великій фабриці при т. зв. „дефенз ворк“. Усім нам роздали блякети, щоб купувати Бонди Оборони зараз, або на виплат. Це зрозуміле, бо таке кожний з нас повинен робити і купувати державні бонди. І не в тому річ, коли забираю голос, а тому, що зараз зачали підходити до нас деякі особи і пхати нам картки, щоб записати, що ми „русскі“ і скільки даємо на бонди. Потім зачали по-ляки вести агітацію й складати „польську лісту“. Не знаю, чи таке водиться по інших фабриках, але в нас так є. А я звертаю увагу на те, що коли так позбирають ріжні російські, польські чи які інші лісти, а не буде українських, що не дбають про добро свого краю і т. п. Отже, коли де таке діється, там українські робітники повинні мати свою лісту, щоб було знане, скільки вони складають на оборону Америки. Оскільки знаю наших людей, то ми певно не повстадемо, а будемо між першими.

П. Л., Нью Йорк, Н. Й.

У Кого Який Розмір Ший?

(Донесення зі сторони 2-гої)

Чи воно не пригадує вам поля, на яке тихесенько падає сніг? Менше-більше тижнями також в одного редактора в Кладні ми розпороли перини, агент Патличка при цьому перевернув фляшку з „лісовою перфумою“, а в сусідстві грамофон заграв „Різдество Христове“. Так повірите, що ми почувалися наче в навічере Різдество!

Тимчасом агенти вже розпороли подушки та тельбушили матраци. З пір'ям змішалася морська трава і мої ліжка подобали на остатки розбитого корабля. Із умиральниці витягли країни (водопровідні курки), зеркало перед умиральницею відшрубували, щоби поглянути, чи не написане щонебудь на відворотному боці. Коли так оглядали зеркало, воно трісло, на чей лід на морозі, і небаром уся ідальня пригадувала хату, в яку щойно вдарила хвостом комета.

— Ви не можете собі уявити — сказав мені Клябічек — скільки то треба витратити енергії для цього, щоби встановити в Австрії порядок. Вірте, що від того можна поспішити.

Я цьому радо повірив, коли слідував, як вони обходилися з моєю бібліотекою: гадаю, що навіть німці не обходилися так.

— Для нас ті ковнірці були би трішки замалі. Моя шия в обомі має сорокшість, а Снопикова — сорокчотири.

ся так із університетською бібліотекою в Лювені.

Коли Снопик викинув із моєї бібліотеки Історію Палацького, він іронічно сказав:

— Ви це також читаете?

Клябічек сидів на великій купі книг і вправлявся в домашні окладники, бо він чув, колиш, що вістка про невдачу біля Ватерлоо дісталася до Франції в окладинці молитвенника маркизи Деміо.

Мое бюро не зробило їм великого труду. Слабий удар молотком — і замок відлетів, а верхня дошка стала вгнати-ся, наче вмираючий лебідь.

Дуже зацікавився Снопик пожовклим від старости листом, що його писав мій дідуся до своєї бабусі. Він прочитав також листи, що їх писала до мене моя жінка, а оглядаючи її фотографію, спитав мене:

— Що це за жаба? — А потім додав. — Я всеж таки дивуюся вашому смакові!

Листи та фотографії винесли на коридор. Там один із агентів держав на ланцюжку мого пса Балабана, брудного та викликаючого спочування. Опісля мені звернули його зовсім обстриженого, з виголошеною спинкою. Показується, що вони пригадали собі, що колись, у старинній Греції, тайні вістки писали на обстриженій голові собак, а коли вона заростала, то собаку відсилали тому, хто повинен був прочитати вістку. Потім собаку знову обстригали, обмивали голову, писали відповідь і ждали, поки знову не заросте волоссям. Бідний Клябічек! Шож торкається листів і фотографій, то, самособою, п'ятий Каролько, син поліційного інспектора Барнера, що завідує поліційним архівом, досі забавляється тим, що уставляє з них ріжні фігури.

До полудня їм удалося закінчити розгорт моєї хати. Ми ходили по коліна в лапсах, у порозірваних книжках, в обрізках шкіри з обставовки, в пір'ю, пусі та морській траві. Клябічек ще раз оглянувся довкола, а коли переконався, що вже нема нічого, що можна би розбити, пороти і ломоти, щезав перейшов по всіх кімнатах і вкінці приставив біля куфра з біллям, білих котрого на долівці лежало мое біле потоптане, з відбитками кількох черевиків.

— Гляньте, — сказав він побідоносно — а про цю коробку ми й забули.

Він ударив ногою в коробку, викинувши з куфра. Від удару коробка отворилася і з неї викотилися білі крохмалені ковнірці.

— Дивіть, ковнірці, — скрикнув Снопик. — А чи не маєте ви привички щонебудь записувати на них, як це робив власник одної гостиниці в Белах?

Вони довго перевертали та переглядали ковнірці, а вкінці Клябічек, наче до себе, сказав:

— Для нас ті ковнірці були би трішки замалі. Моя шия в обомі має сорокшість, а Снопикова — сорокчотири.

ЧИ МАЄТЕ ВЖЕ

книжку Проф. Юрія Вернадського

BOHDAN

Hetman of Ukraine

що описує Україну в часи великих суспільних і національних переворотів?

ПАРОХІЯНИ УКР.-КАТ. ЦЕРКВИ СВ. НИКОЛАЯ В ПАСЕЙКУ

в JERSEY CITY, 181 FLEET ST.

„ЛЕМКІВСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ“

в 5 відомках

В НЕДІЛЮ, 19. КВІТНЯ (APRIL 19, 1942)

Точно в год. 3:00. Вступ 55¢. Орхестра п. П. Снігура.

Дохід призначений на відновлення церкви. — Заряд.

НОВА ГВІНЕЯ

ОСТРІВ ПЕРВІСНОЇ РІСТІ І ПЕРВІСНИХ ЛЮДЕЙ.

Коли розкриєте географічний атлас у місці, де знаходиться Австралія з Океанією, — то передусім ваше око зупиниться не на яйцеватого виду Австралії, а на потворі, що нагадує якомусь передпотопового смака чи ящірку.

Так, вам певно, все уявляється острів, положений на півночі від Австралії — Нова Гвінея. Здада могутні тимбіші, що масивні гори, котрих головний пояс тягнеться подовж осі острова, — дуже нагадує нам хребет цієї потвори, що випняла на південь своє велетенське черево, а на захід висунула довгу шию, погрожуючи головою з відчиненим ротом.

Нова Гвінея — це найбільший острів з групи т. зв. Меланезії. Як відомо в Меланезії відіраються такі групи: 1) Нова Гвінея з архіпелагом Бісмарка, 2) острови Соломона, 3) Нові Гебриди, 4) Нова Каледонія з островами, 5) острови Фіджі. Нова Гвінея займає 772,000 кв. км, тобто стільки, що Польща, Мадящина й Румунія разом взяті.

Країна невідомих чарів.

Нова Гвінея — досі ще мало досліджена. А все ж таки кожна наукова експедиція захоплюється чаром цієї невідомої країни. Завдяки гарячому й вогкому підсонню — розвинулася тут буйна рослинність; все зелений тропічний ліс, з прекрасно цвітучими рослинами — і з цілком іншою ніж на оточуючих Н. Гвінею островах — звірню. А що тут доволі мало кількості хижаків, тож розвелися тут різні роди тварин, що просто чарують своїм виглядом. Рідко де можна знайти так гарно упирені птахи, як у Новій Гвінеї; їхнє пір'я грає

красками, як квіти, блищить, як дорогі жемчуги, є великою приманою для двоногих хижаків, які безжалісно полюють на безборонних птахів, так що існує загроза, що можуть їх цілком винищити.

Мешканців Н. Гвінеї звуть загальною папуанцями. Їх кількість обчислюють приблизно на мільон голів. Назва, це меланезійці, тобто бордатові мури, темно-бурої, а то й чорної краси, з кучерявим волоссям; їхнє обличчя має дуже грубі риси й називається викликає відразу.

Одні з туземців — це своєрідні карлики; вони низького росту, з круглими черепами, широким обличчям; живуть у горах. Зате в глибині краю, на долах, живуть високі довгоголовці, з широким обличчям, — справжній тип меланезійця.

По довж західних і північних узбереж виступає ще третій тип; високого росту, суворий, з довгим і вузьким черепом, а також із довгим і вузьким обличчям та орлиним носом. Це справжній тип папуанців, котрі — правдоподібно — завдячують своє існування домішці крові арабських моряків, що причаювали тут тому 1000 літ.

На півдні Гвінеї — виступає ясний тип меланезійсько-полінезійських мішанців. Всі ці типи мають безліч різноманітних говорів. Та все ж досліди виявили, що хоч ці говори різняться між собою — їхня будова та сама. Є злогоди, що цю мову принесли сюди якісь невідомі й нечисленні емігранти з південно-східних узбереж Азії. Деколи в глибині краю зустрічається якісь погані говори, що нагадують гарно упирені птахи, як у дують радше скреготіння й зовсім не є подібні до мило-

звучної, меланезійської мови; це мабуть, і є корінна новогвінейська мова.

Людоїди, що живуть на палях.

Мешканці Нової Гвінеї ведуть осяле життя. Мешкають у суцільних селах, будують дерев'яні доми на грубих палях, без огляду на те, чи на суші чи на воді. Деколи зустрічають мандрівників хати будовані високо між гілками дерев.

З упором ріллі зв'язане тут примітивне садівництво. Мужчини підпалюють невеликий шмат пущі, очищують з пнів і обводять плотом; зчери жінки засаджують там рослини, що мають мучні коріння; плекають теж банани, різні овочеві дерева, тощо.

Із тучних тварин годують тут пси, свині, кури; багато посвячують часу риболовству, менше ловецтву, бо крім диків мало тут довгої тварини.

Мужчини проводять час на воюванні й ловах. На війні вживають ратища, лука й довбні; „морських“ воєн не ведуть, бо бояться вижджати далеко на море, хоча мають різні човни чи вітрильниці. З противниками поводяться жорстоко; по перемозі — пирують, вдовольняючися мясом своїх противників.

У мирному часі приготувують собі зброю, а також виробляють різні ковтки, вирізбляючи їх справді майстерно і всякі прикраси з муслі, перел, шильдрету, тваринних зубів, тощо.

Їхня релігія, — це культ предків, нібито втілених у дерев'яні фігурки. Фігурки ці переходять в окремих святих, де завідує ними окремий жрець.

Ріжними шляхами йде людська культура. На Новій Гвінеї вона дрімає в первісному виді.

Австралійського птаха кукабуру, зовуть популярно „сміючимся джекаком“.

СИН ПРЕЗИДЕНТА ТЕФТА ПРОТИ ТИХ, ЩО „БАГАТО ГОВОРЯТЬ“.

НЮ ЙОРК. — Чарлз П. Тефт, син 27-го президента Америки, який є одним з директорів здоров'я при Цивільній Обороні, говорячи в готелі „Пенсілвенія“, сказав, що воєнні зусилля Америки тому стрічають великі перешкоди, що багато американців непотрібно говорять такі речі, про які вони не мають найменшого поняття. Мужчини й жінки, які мають „здорові легені“, казав Тефт, зробили б далеко краще, колиб замість говорити, сприймалися більше до воєнних зусиль уряду. З цього був би більший хосен, ніж з непотрібного говоріння про війну.

Що робити, щоб похудіти?

Щоб похудіти, треба уникати їдженні солодких страв, а також товстих і мучних страв. Замість цукру можна вживати до солодженні сахарину. З городин можна їсти: Зелені городини (шпікат, брукву, капуста і хвасолу); з овочів помаранчі, яблука, сирі морелі, виноград вишні та ягоди. Можна їсти хуте молоко або маслянку. Можна їсти в уміркованій кількості дуже м'ясо, худий сир, яйця і дещо хліба. Належить уникати газованих напоїв і алкоголю.

Заки розпочнеться замітати підогу, будьто вона дерев'яна, будьто з лінолея, треба скропити її нафтою при помочі розприскувача трутіння на мухи; коли по таким скропленню, пічемо замітати підогу, побачимо, що далеко менше порошу підійметься вгору. Щодо запаху нафти, то він скоро уступить.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАїнського НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЗБОРИ ВІДПІДІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЛЕНІ НАДІЛ. Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбулися в п'ятницю, 17 квітня, в годині 8. вечір, в домі, де звичайно збори відбуваються. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до погодження. — Ю. Голіський, предс.; В. Реновський, кас.; П. Ярма, секр.

ШКАГО, ІЛ. — Місячні збори Сестр. Благовіщення, від. 125, відбулися в неділю, 19 квітня, в годині 12. вполудні, в парохіальній галі при Окей і Райс ул. З огляду на який справи просить членів прийти на означений час. — А. Васильовська, предс.; О. Оленець, кас.; І. Подоза, секр.

КІЛВЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Лаві Марі, від. 112, буде мати збори в неділю, 19 квітня, в галі церковній, зарп. по Ст. Бойд. Просимо всіх членів прийти на збори, бо будемо мати важні справи до погодження. Також пригадуємо дозвучим, щоб приготувати собі за своїм закладом. — Уряд: Марія Лиска, предс.; Катерина Габриєльська, фін. секр.; Параня Ріан, кас.

АЛЕНТАВ, ПА. — Квартальні збори Бр. св. Арх. Михайла, від. 147, відбулися в неділю, 19 квітня, в галі парохіальній, 803 Фронт Стр. в 2. годині пополудні. Просимо членів прийти на означений час, тай спільно обговорити дещо про добро нашого відалу. Приходьте дітя пора і можна дуже багато добра зробити для Союзу тай відалу. Просимо довгочасних членів, старайтесь платити свої вкладки на час, за себе і за діт. Довгочасні, що не заплатили своїх вкладок до 25, будуть сусупендовані. — За уряд: П. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

НЮ ГРЕВЕН, КОНН. — Збори Тов. Любова, від. 370, відбулися в неділю, 19 квітня, в церковній галі, 127 Парк ул., зарп. по Ст. Бойд. Пригадується членам, що й, крестар, не буть переш зборами припинити викладок і так робити два рази одну роботу. Кожний член повинен бути на зборах і тоді платити, коли секретар прочитає піска числа в книзі з той пречини, що всі члені мають рішати кожну справу загальним голосуванням, а не 10 або 12. Через те не можливо приходити до закінчення і те раз упоминатися, що кожний член має бути в часі зборів. — П. Волжний, предс.; К. Стасюк, кас.; М. Сампала, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Української Бр. св. Арх. Михайла, від. 83, відбулися в неділю, 19 квітня, в годині 1. пополудні, під ч. 847 Норт Френклін ул. Просимо членів прийти на ці збори, бо є багато важних справ до погодження. Довгочасних членів просить прийти і віраїти свої вкладки, бо не є останні збори цього зимового сезону, котрий закінчиться в неділю, через дітний час збори будуть відсутні, а суботу ввечерю через військ май, череві, липень, серпень і вересень. — С. Чорномоз, секр.

СТЕФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михайла, від. 350, відбулися в неділю, 19 квітня, в годині 5. пополудні, в церковній галі на Грінвіч Ел. Просимо всіх членів і членів, місцевих з лозмісних, щоб прийшли на збори, бо маємо важні справи до погодження. Пригадується довгочасним членам, щоб віраїти свої вкладки місячні вкладки. — Василь Карий, предс.; Василь Блашук, кас.; Ілько Михайлишин, секр.

АСТОРІЯ, Л. АР. Н. Я. — Чергові місячні збори Бр. св. О. Нікола, від. 5, відбулися в суботу, 18 квітня, в домі У. Д. Клобу, 31-14 Гренд Ел., в 7:30 вечором. Усі наші члені й членів, які крім цього оголошення дістають окремо ще звідомлення від відалого секретаря по-стійно поштою про кожні наші збори, повинні вже раз навчитися якійсь точності, тобто являтися підчас кожних зборів на час і перед зборами вилучувати свої приналежності, а не ждати з плаченням викладок до часу, аж збори формально вже започатковані предсідником. Хто з членів, чи членів, не може явитися на час і заплатити своїх вказок ще перед започаткуванням нарад, може долати з плаченням, аж збори формально закінчені, або й наступного дня на руки місцевого секретаря, через що уникнемо негодуювання знона тих членів, які постійно являються підчас кожних зборів, сплатити свої приналежності, а відтак, змушені ждати на тих, котрі постійно спізнюються. — За уряд: Михайло Галдан, предс.; Г. Васидик, секр. Михайло Бела, секр.

ЛІТРОТ, МІШ. — Місячні збори Бр. св. О. Нікола, від. 175, відбулися в неділю, 19 квітня, в годині 12:30 вполудні, в У. Н. Домі, 4656 Мартін ул. Просимо прийти на час та повітати свої відносності, щоб не ходити за вкладками. Усі ми тепер заняті і ніхто не може за ніким ходити. Маємо важні справи щодо У. Н. Дому; тому ваша присутність кожен. — В. Братусь, предс.; В. Біліньський, кас.; В. Бартош, секр.

БОФАЛО, БЛЕК РАК, Н. Я. — Збори Тов. Соція, від. 394, відбулися в неділю, 19 квітня, в 2. годині, в парохіальній галі. Їхні члені і членів просить взяти участь у зборах, бо є важні справи до погодження. Буде також справоздання за 3 місяці. Хто з членів не явиться на збори, заплатити кару 50 ц., а урядник 1 дол. — С. Зайчик, предс.; І. Грубак, кас.; С. Ваарін, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У четвер, 9 квітня 1942, р. помер

СТЕФАН БУРДІАН, член Бр. св. Володимира, від. 180, У. Н. Союзу в Нью-Йорку. Покійний народився 24 грудня 1870 року в Старому Місті, повіт Підгайці, Західна Україна. Лишив в смутку жінку Анну й четверо дорослих діт, а саме дочку Михайлу й Едмонда, й сина Володимира й Івана. Похорон відбувся в понеділок, 13 квітня, пополудні з похоронного заведення Яреми, 129 Іст 7. Стр. Нью-Йорк Сіті. Вічна йому пам'ять! К. Коваль, секр.

Дня 22. марта, 1942. року померла в Гарсей, Ілліной, по 8-місячній тяжкій хворобі членіня Тов. ім. Т. Шевченка, від. 335, У. Н. Союзу,

АНАСТАЗІЯ ГРАБІСЬ. Покійна походила зо села Мацьмушів, повіт Перемисль, Галичина. Перемисль 53 років. Похорон відбувся 26. марта 1942. р. при участі родини, знайомих і членів Тов. ім. Т. Шевченка. Над галицьким ставником відправили папашку о.о. Ресидіанці зі Сант Салл Шіпаго. Її зложено на цвинтарі Гоан Крос у Калумет Сіті, Іл., на вічний спочинок. Покійна рідна була жінкою Григорія, сина Стефана і сестрою та племінкою Володимира й Стефана; дочка: Марія, замужку, Анну, замужку, і Зофію, братів Н. Гринишина, Н. Ханаса й сестру Анну. Вічна їй пам'ять! Антін Бубец, секр.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
Аналізи крові для подружого свідчення.
Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслусти.
X & Флюороскоп.—Екзамінація \$2.00

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК
ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ
МЕБЕЛІ
"GRANT CIRCLE"
UPHOLSTERY CO., Inc.
2469 WEBSTER AVENUE
Near 188th St.
B-R-O-N-X, N. Y.
Має на складі
РІЖНІ МЕБЛІ
доброї якості,
по дешевій
ціні.
Telephone:
Fordham
5-4666.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО САМОТНОГО ЧЛОВІКА середнього віку для роботи на конторі. Постійна праця, добрий зарп. добра платія. Пишіть на адресу: STANLEY LAPINSKY, Barlow Farm, Sherman, Conn. 84-6

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з ценою приватного поховання металевим труною, двома антами, караваном, балсамуванням, килином, похоронним Дому і т. д. \$295.00

Всє, чого треба, з вином, однією й належностей за церковну відправу й пинтар. S. KANAI KAIN 433 State St., Perth Amboy, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛІТВИН І СИН
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
Обслусти ширя і чечня
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: East 3-8347
Branch office (Філія):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
зарплата програми по ціні так низькій як \$150.
Обслусти найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals at low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАїнський ПОГРЕБНИК
НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ
й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
ВАННАЄС ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 165 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

Кавове дерево є в повнім квіті лиш один день.

ДЛЯ НИХ ВІЙНА СКІНЧИЛАСЯ.—Відучи до бою з типічною орієнтаційною погордою для смерті, японські воїни платили дорого за здобуття Батаану. Тисячі їх полягли від вбивчого вогню американських військ. Це лише кілька з них, що впали перед американськими позиціями. Оборонці билася відважно через три місяці і 6 днів.

ТАРЗАН, ч. 544. Шаблі розсуджують.

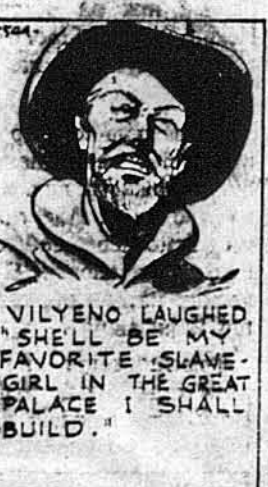
NOW TARZAN SAW ZEELA, HELD CAPTIVE BY THE ADAKS. "FREE HER!" HE DEMANDED.

BY NO MEANS," VILYENO ANSWERED; "SHE TOOK UP ARMS AGAINST ME. SHE'S MY RIGHTFUL PRISONER."

"AND WHAT WILL YOU DO WITH HER?"

VILYENO LAUGHED. "SHE'LL BE MY FAVORITE 'SLAVE-GIRL' IN THE GREAT PALACE I SHALL BUILD."

"OUR SWORDS WILL DECIDE THAT," TARZAN GROWLED; "DRAW, VILYENO!"

Тарзан побачив як двох піратів - адаків веде Зелю як воєнну бранку. „Звільни її негайно“, закричав він приказуючим тоном.

„За жадну ціну!“, відповів Вилієно. „Вона піднесла зброю проти мене, тому вона є моєю воєнною добычею“.

„Я що ти задумуєш зробити з нею?“, запитав злосний та готовий до боротьби Тарзан.

Вилієно розсміявся. „Вона буде моєю улюбленою бранкою-невільницею в палаті, яку я задумую збудувати.“ „Про це наші шаблі заведуть“, закричав Тарзан та витягаючи шаблю, визвав Вилієна на двобій.